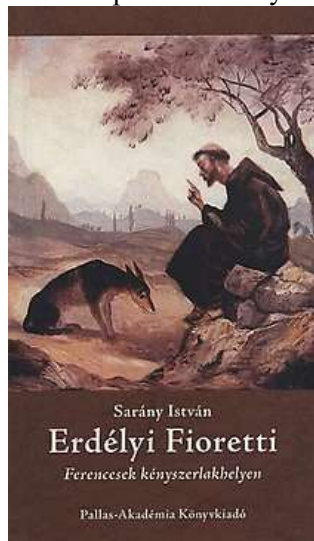

mindig lepkekabóca viasz bevonatok az ágaira. Búcsúzóul egy kép az utolsó fügéről, amolyan záróakkordjaként a témának. A dátum is hiteles és a viaszpor sem hamisítvány. Egyébként pedig mézédés volt a bokor idei utolsó gyümölcse. Úgyis, mint a Bokor alapítójától kapott bokorénak a termése.

Zsákfalui bokrunkon viszont még a második termés sem érett be, míg a városi védettebb sarokban a negyediket szüreteltük róla. Szomszéd Jani bácsi kilencven felé közeledvén még gyümölcsfákat is ültetett idén ősszel, most már ugyan kissé közelebb a házukhoz. Mert amelyeket tavaly s annak előtte telepítette egész holdnyira elnyúló kertjében, bizony telente rendre megmetszették a vadak. A dióját a vaddisznók ropogtatták el, gyümölcsfáit pedig a szarvasok látogatták. Erről jutott eszembe a gubbioi farkas esete Assisi Szent Ferenc Virágos kertje ismertebb nevén Fioretti című könyvéből. Első kiadása 1476-ban jelent meg. Kérdezhetnék, hogy mi köze a szeretet erejével megszelídített gubbioi farkasnak Jani bácsi vadaihoz? Majd elmondom azt is. Addig is legyen ez egy könyvajánló, annak ellenére, hogy közel félévezred telt el fölötte, de sok kiadás követte azóta. Könnyű hát rábukanni könyvtárakban, vagy az antikváriumokban. Mégis mielőtt fellapoznák a könyvet,

ide másolom egy 1989-es bécsi kiadás összefoglalójának részletét az internetről: *Szent Ferenc jó útra téríti a gubbioi farkast. Gubbio városában „egy hatalmas testű, rettenetes és vérengző farkas garázdálkodott, amely nemcsak az állatokat, hanem még az embereket is fölfalta” A városiak gyakran mentek ki az erdőbe felfegyverkezve, mintha háborúba indultak volna, de még így is jaj volt annak, aki egyedül került szembe vele.” Amikor Ferenc el látogatott a városba, megszánta az embereket, akik elmesélték neki a történetet. Egyetlen társával kiment az erdőbe, hogy találkozzon a fenevaddal. Amikor a farkas megpillantotta őt és társát, azonnal nekik támadt vicsorgó fogakkal. Ferenc a kereszt jelét vetette rá, majd magához hívta, és így szólott hozzá: „Gyere ide, farkas testvér!” - mondta Ferenc. A farkas engedelmessé vált. „Krisztus ne-*

vében parancsolom, hogy se engem, se másokat ne bántsd.” Majd prédikálni kezdett a farkasnak, amiért irgalom nélkül pusztította Isten teremtményeit, és megígértette vele, hogy többé nem bánt egyetlen állatot vagy embert sem.” – „Prédikációja után így szólt még az összegyűltekhez: - Halljátok, atyámfiak! Farkas testvér, aki itt áll most előttetek, hitét adva megfogadta nekem, hogy békét köt veletek, és semmiben sem árt nektek, ha ti viszont megígéritek, hogy mindennap ellátásáról gondoskodik. Én pedig kezeskedem érte, hogy az egyezséget hűségesen meg fogja tartani. - Erre az egész nép egy emberként vállalta, hogy a farkas napi élelméről gondoskodik.

Szent Ferenc akkor mindnyájuk előtt így szólt a farkashoz: - És te, Farkas testvér, megígéred e nekik, hogy megtartod a szerződés feltételeit, és nem bántod sem az embereket, sem az állatokat, sem Isten más teremtményét? A farkas bólintott a fejével és ezzel nyilvánvaló jelét adta ígéretének. És még két esztendeig éldegélt Gubbio-ban. Barátságosan járt házról házra és ajtóról ajtóra anélkül, hogy bárkinek is ártott volna vagy őt bántották volna. Az emberek gondosan etették őt, és amikor az utcán vagy a házak között baktatott, soha egyetlen kutya sem ugatta meg.” Igen a történetben a szeretet ereje felért egy kerítéssel, mégis nekem a vadgazdálkodás elhanyagolt teendői jutottak eszembe Jani bácsi lerágott gyümölcsfa csemetéi láttán. Míg spórolós vadászok lesik a vadat a magánerdőkben s költséghatékonyan megtakarítják a vadetetőket, bizony a vaddisznók is bejárnak a településekre kukázni. A gubbioiak is inkább etették, ellátták a farkast s bátran kijárhattak fáért az erdőbe, még kerítést sem kellett építeniük.

KOVÁCS LÁSZLÓ BULÁNYI, AZ ESZMEHARCOS...

Bulányinak életeleme volt a harc. Harcolni lehet valami vagy valaki ellen, és lehet valamiért vagy valakiért. Bulányi mindig valamiért harcolt. Kezdetben a magyarságért, majd az ő egyházáért. A nacionalista színezetű harcot egy idő után feladta, csak élete végén újult fel benne ismét, de katolikus papként és szerzetesként az egyház fennmaradásáért, majd megújulásáért való harcat egész életének legfőbb céljaként haláláig megtartotta.

Harc az egyház fennmaradásáért

A hét gyermekes családból született fiú a piaristáknál érettségizik, majd piarista szerzetesnek jelentkezik. Szíve vágya, hogy szerzetes papként a magyar irodalom tanára lehessen. Felszentelése után (1943) a piaristarend különböző gimnáziumaiban tanított. 1944-ben került Debrecenbe.

Életét meghatározó esemény történt itt. A debreceni rendházban szállást kapott 1944 őszén egy horvát jezsuita, Páter Kolakovics. Őt a Vatikán azért küldte, hogy a keleti tömbben csoportokat szervezzen, mivel úgy tűnik, hogy

az egyház hamarosan a föld alá kényszerül, és csak ezekben a kis közösségekben tud tovább élni. Kolakovics először tolmácsnak kérte fel Bulányit, majd 1945 februárjában rábízta egyik diákcsoportját, és Oroszországba indult. A háború után 1945-től még viszonylag szabadon működhetett az egyház. Bulányi vezetésével megindult a fiatalok szervezése. Bulányi megnyerte az ügynek az Actio Catholica akkori elnökét, Endrei Mihály püspököt. Országos táborok, lelki gyakorlatok kezdődtek és ezek nyomában ifjúsági csoportok szerveződtek.

A Kommunisták Pártja 1948-ra megszerezte az egyeduralkodást, és ezzel megkezdődött Rákosi rémuralma. Bulányit 1951-ben letartóztatják és a következő évben, az első kisközségi perben Bulányira az ügyész a legsúlyosabb büntetést, a kötéltálat halált kéri. A bíróság végül életfogytiglani börtönt szabott ki rá „a népi demokrácia megdöntésére irányuló szervezkedés büntetése” miatt.

Bulányi ezután végigjárja az ország börtöneit. Az 1956-os forradalom Vácon éri. Kiszabadul, de 1958-ban újból elfogják, és összességében kilencévi fogság után 1960-ban szabadul.

Mélyseges elismerés illeti Bulányit, hogy képes volt életet is kockáztatni hitéért és egyházáért.

Közben óriási traumaként éli meg a többi bebörtönzött, megkínzott pappal és hívővel együtt, hogy a magyar egyház vezetői megegyezéseket kötnek az egyház ellenségeivel (1950, 1957). Ami pedig a legtragikusabb, hogy a Vatikán is megegyezik a Kádár rezsimmel (1964). Úgy érezték mindnyájan, hogy annak az egyháznak vezetői árulták el őket, amelyért a börtönt is vállalták, hiszen az egyházért vállalt szenvedéseiket megcsúfolva a kollaborárok mellé álltak.

Szabadulása után sem a rend, sem az egyházmegye nem fogadja be a papi szolgálatba, civil munkához is csak nagy nehezen jut. Ekkor kérdezi meg magától, hogy kinek a katonája is ő? Egy félfudális egyház, egy földbirtokos szerzetesrend, egy megalkuvó és kollaboráló hierarchia tagja?!

Ekkor fordul az evangéliumok felé, hogy milyen egyházat is akart Jézus? Elkezd elemezni Jézus szavait. Így születik meg (1968) öt kötetes műve a „Keressétek az Isten Országát!” (KIO). Ebben felragyogtatja azokat az eszményeket, amelyek valóban jézusiak, és amelyek szerint kellene megújulnia az egyháznak, hogy a világnak is a megújulás útját mutathassa.

Isten csak szeretni tud. Az embert is csak a szeretetre teremtette. Az emberi közösséget szeretetközösségnek akarta. Az egyháznak szeretetközösségnek kell lennie, ha hűséges akar lenni a názáreti Jézushoz. A szeretet pontosan körülírható magatartás. Szeret az, aki ad, és nem vesz; szeret az, aki szolgál, és nem uralkodik másokon; szeret az, aki szelíd, vagyis aki nem üt, nem üt vissza és megbocsát.

Bulányi drága kincset talált emberként ennek a kincsnek továbbadására szánja további életét. Megújítani az egyházat, hogy a világ kovásza lehessen.

Harc az eszményekért

Bulányi ugyan azzal jött ki a börtönből, hogy Magyarországon a kisközségek szervezése lehetetlen, és kezdetben csak magánszemélyekkel találkozott, de hét év evangéliumelemző munkája során újrakezdi a kiscsoportok szervezését (1967). Tíz év után, az állami üldözések ellenére már az egész országban élő, virágzó, elkötelezett kisközségek találhatók, a „bulányisták”.

Ekkor volt egy pillanat, amikor úgy tűnt, hogy vége a harcnak. Több állami per és retorzió nem sújthatja a kisközségeket. A magyar állam ugyanis belépett az ENSZ tagállamai közé, ami azzal is járt, hogy el kellett fogadnia a helsinki megállapodást, mely szerint „mindenkinek joga van... hogy vallását... egyénileg vagy másokkal együtt, nyilvánosan vagy magánkörökben gyakorolhassa és taníthassa... a békés gyülekezés jogát el kell ismerni” (Magyar közlöny, 1976. 32. sz.).

De nem lett vége a harcnak, hanem az igazi harc ekkor kezdődött. Az ateista, kommunista állam nem adta fel az üldözést, hanem ördögi rafinériával a piszkos munkát a hierarchiára bízta. Ennek a feladatnak elvégzésére vállalkozott Lékai László bíboros, prímás, érsek. A vele való harcban mérgesedett el igazán a helyzet. Az Állami Egyházügyi Hivatal titkos forgatókönyvét Lékai szolgálai végrehajtotta, itt-ott túl is teljesítette.

Dramáivá fokozódott a hierarchia és a kisközségek kapcsolata, amikor Merza József lelkiismeretere hivatkozva megtagadta a katonaságot (1979), majd a következő tíz évben még 25 fiatal hasonlóan járt el. Újból színre lépett az állami retorzió is. A katonaság-megtagadást az állami hatóság legtöbb esetben három éves börtönbüntetéssel torlolta meg. A bírósági tárgyaláson az ügyész arra hivatkozott, hogy a katonaság megtagadókat az egyház is elítéli. Valóban a Magyar Katolikus Püspöki Kar (MKPK) körlevelben ítélte el őket (1983).

Közben elkezdődött Bulányi kálváriája, egyben heroikus küzdelme egyháza hierarchiájával. A szereposztás egyszerű: az állam sorban bebörtönzi a katonaság-megtagadókat, Lékainak pedig eretneket kell kreálnia Bulányiból, vagyis egyházi vonalon kell működését lehetetlenné tennie.

A bíboros dialógusra hívta Bulányit, mely valójában egyházi törvényszék (inkvizíció) volt. Lékai négy professzorral (Gál Ferenc, Rózsa Huba, Vanyó László, Erdő Péter) vallatta Bulányit (1981), aki nem válaszolt kérdéseikre. Kérte, hogy írásban válaszolhasson. A válaszok elkészültek, de kiderült, hogy azokról a témákról nem lehet vitatkozni, mert a bíboros és a professzorok képviselik az egyház hivatalos tanítását.

Pár hónap múlva Lékai egy írást küldött Bulányinak, ami-ben a professzorok megállapították, hogy Bulányi mit tanít, és felszólították, hogy vonja vissza azokat. Bulányi azt válaszolta, hogy abból, amit a professzorok állítanak, ő semmit sem tanít, ezért azokból semmit sem von vissza. Akkor a sajtóban közzétették, hogy milyen téves teológiai tanai vannak Bulányinak, és ezeket felszólításra sem haj-

landó visszavonni, ezért felterjesztik tanait Rómába a Hittani Kongregáció elé (1982). Közben azonban megvonták tőle a nyilvános papi működés jogát. Felszólították az egész magyar katolikus papságot és híveket, hogy vele és a hozzá tartozókkal semmiféle munkakapcsolatba ne lépjenek.

Három év múltán a Hittani Kongregáció prefektusa, Ratzinger bíboros, a II. Vatikáni zsinat konstitúciójából egy 12 pontos szöveggyűjteményt küldött aláírásra, amit Bulányi aláírt, de kiegészítette azt az ő 13. pontjával, melyet szintén a Zsinatból idéz, és ami a lelkiismereti szabadságról szól (1985). Ratzinger a választ nem fogadta el, mert szerinte az a mondat relativizálta az összes többit.

Hátra volt még az utolsó lépés, a Hittani Kongregáció válasza Bulányi írásairól. A válasz megérkezett, és megjelent a katolikus sajtóban Ratzinger bíboros aláírásával, amelyben nem kevesebb olvasható, mint hogy Bulányi írásában (Egyházrend) „úgy ahogy hangzik, veszélyes, téves, és félreérthető” nézeteket képvisel (1987).

Közben fordult a világ, Magyarországon rendszerváltás történt (1989), de a Bulányi-ügyben semmi nem változott. Tizenöt év után Bulányi levelet írt a prefektusnak, hogy „hazámban a gyilkosok is kérhetik 14 és fél év után büntetésük törlését”. Ratzinger kérésére a 13. pontnak a többi közé való behelyezésével, és újbóli aláírás után visszavonták az 1982-ben elrendelt korlátozó intézkedéseket (1997).

A büntetés visszavonását a sajtó Bulányi rehabilitálásának minősítette. Valójában semmi sem állt helyre. Bulányi

halála után is,

mind a mai napig a Bokor a katolikus egyházban megbélyegzett, perifériára szorított és gyanakvással fogadott maradt. A kollaboráló magyar hierarchia a mai napig nem vallotta be bűneit az ateista államhatalommal való együttműködéséért, Bulányi és közössége üldözéséért sem. Nem kért a Bulányi által kibányászott kincsekből, azokból a tiszta jézusi eszményekből, melyektől várható volna az egyház és a társadalom igazi megújulása.

Személyes utóirat:

Gyurkának úgy kellett meghalnia, hogy egyházmegújító szándéka kudarcba fulladt. De nem volt hiábavaló a harca. Az Isten Ország építése nem felekezettfüggő. Ahonnan kiküldenek minket, ahol nem fogadnak be az Örömhírrrel, ott nem szabad erőltetni azt. Ott kell építeni

az Országot, ahol élünk, és nem szabad jogi keretek közé szorítani tevékenységünket. A bázison kell képviselnünk eszményeinket és teljesíteni küldetésünket azzal az elszántsággal és bátorsággal, ahogy azt a mi nagy Eszme-harcosunktól láttuk!

ZAJA PÉTER

BESZÁMOLÓ A TEREMTETT VILÁG RENDJÉRŐL...

A kilencvenes évek elején az ún. "ökofaluskok" azért fordítottak hátat a városnak, hogy vidéken tiszta lappal, tiszta viszonyok között egy új, jobb élet csiráit vessék el. Általában az elszegényedett, kihalófélben lévő falvakat keresték, ahol nincs ipar, nincs nagyüzemi mezőgazdálkodás, azaz nagy valószínűséggel tiszta a víz, a levegő, és a talajszennyezés sem lehet jelentős. Így leltek rá Gyűrűfüre, Zalkodra, vagy éppen Visnyeszéplakra.

Meglehet, igazuk van azoknak, akik szerint már jó ideje zajlik a III. világháború. Harc az olajért, stratégiai nyersanyagkincsekért, az ivóvízért, harc a piacért. Az igazán lényeges kérdés, hogy miként tudunk ebből az alságos helyzetből tisztán és minél kisebb sérülésekkel kiszállni. Háború zajlik a falu és a város között is, igaz, nem nyíltan, csak a "sorok között". Úgy tűnik, hiába a temérdek szociológiai, pszichológiai vizsgálat, a kiválóbbnál kiválóbb vidékfejlesztési programok, a helyzet tovább romlik.

De ha az Embernek egyszer csak felnyílik a szeme, és szertenéz a Kárpát-hazában, nagyon hamar elkezd furcsa, "renitens" dolgokról gondolkodni. Lám-lám, itt élünk a "földi Paradicsomban". Ezen a vidéken minden megterem, kiváló minőségű gabonák, gyümölcsök színes skálája, fűszer- és gyógynövények sokasága, a méhek nektárja, régi állatfajtáink teje, húsa mind az egészséges testet építik. És még nem beszéltünk a vizek gazdag élővilágáról. A természet itt különösen nagy kegyben részesítette e tájék lakóit: hiszen ásványkincsekben is bővelkedik a föld. A Kárpát-medence füves lankái, változatos erdőségei, szakadékos hegyvidékei, bársonyos folyó völgyei pedig szemet gyönyörködtetőek. Az ország lakosait dolgozó "génekkal" és furmányos észjárással áldotta meg az Úr. Mi következik ebből? Ez ám a tejjel-mézszel folyó Kánaán! Itt nyilván minden ember boldog és szeretetteljes életet él. A valóság azonban mégis csak a lepusztultság, fásultság, reményvesztettség, a javak varázslatos módon történő eltűnése.

A helyzet a kilencvenes évek elején többek számára megérett a változtatásra. Érződött, hogy cseberből verderbe kerül a magyar társadalom a politikai bakugrások révén. Egyetlen kiútnak-megoldásnak kínálkozott a Falu. Remény volt arra, hogy az előző évtizedek falurombolási tendenciái megfordulnak, és talán visszatérnek a régi szép idők. Tudtuk, hogy csakis az önállósításra, az egészséges közösségek felélesztésére való törekvés lehet a kivezető út a materialista (legyen az kommunista vagy globalista)